

ORGANISME INTERNAȚIONALE ȘI EUROPENE CU ATRIBUȚII ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI

Protejarea mediului este esențială pentru calitatea vieții generațiilor prezente și viitoare. Provocarea actuală este reprezentată de combinarea protecției mediului cu creșterea economică continuă într-un mod care să fie sustenabilă.

În domeniul protecției mediului există un număr mare de organizații care conservă, analizează și monitorizează mediul în diferite modalități. Aceste organizații de mediu pot fi globale, regionale, naționale sau locale.

Organismele internaționale și europene cu atribuții în domeniul protecției mediului sunt următoarele:

1. Organizația Națiunilor Unite (ONU)

ONU a fost înființată la 24 octombrie 1945 de 51 de țări, angajate să mențină pacea prin cooperare internațională și securitate colectivă. Astăzi, aproape toate națiunile lumii sunt membre ONU: în total 192 de state.

Când statele devin membre ONU, ele acceptă și își asumă obligațiile prevăzute în Carta Națiunilor Unite, un tratat internațional care stabilește principiile de bază ale relațiilor internaționale.

Conform Cartei, ONU are *patru obiective majore*:

- să mențină pacea și securitatea internațională;
- să dezvolte relații de prietenie între națiuni;
- să coopereze la rezolvarea problemelor internaționale și la promovarea respectului pentru drepturile omului;
- să fie un centru pentru armonizarea acțiunilor tuturor statelor.

ONU oferă mijloace pentru rezolvarea conflictelor internaționale și pentru formularea de politici în chestiuni care ne afectează pe toți. În cadrul Organizației toate statele membre – mari sau mici, bogate sau sărace, cu vederi politice și sisteme sociale diferite – au un cuvânt de spus și drept de vot egal.

Prin intermediul programelor sau organizațiilor coordonate de Națiunile Unite, statele beneficiază de asistență tehnică și financiară în sectoare de interes pentru fiecare țară: protecția mediului, demografie, drepturile omului, sănătate, agricultură, industrie, consolidarea instituțiilor democratice, etc.

În momentul de față se urmărește consolidarea procesului de luare a deciziilor privind mediu la nivel mondial în cadrul sistemului Organizației Națiunilor Unite.

În cadrul ONU există următoarele organisme cu atribuții în domeniul mediului:

a) Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP)

Principalul organism al ONU creat în vederea protecției mediului, UNEP, a fost înființat imediat după Conferința Națiunilor Unite pentru Mediul Uman, desfășurată la Stockholm în anul 1972. UNEP are mandatul de a coordona la nivel mondial integrarea politicilor de protecție a mediului în celelalte sectoare în vederea asigurării unei dezvoltări durabile.

Mandatul UNEP s-a consolidat permanent, în prezent acționând pentru implementarea deciziilor luate la cel mai înalt nivel politic la Conferința Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare, desfășurată la Rio de Janeiro în 1992, și la Summit-ul Mondial pentru Dezvoltare Durabilă, desfășurat la Johannesburg, în 2002.

UNEP este coordonat de un Consiliu de Administrație, împreună cu un director executiv, care este în același timp și Secretar General Adjunct al ONU și al Comitetului Reprezentanților Permanenți.

Programele UNEP acoperă următoarele domenii: evaluarea stării mediului, conservarea și protecția biodiversității, managementul chimicalelor, protecția apelor, protecția zonelor de coastă, protecția solurilor, protecția stratului de ozon, schimbările climatice, energia durabilă, poluarea urbană, controlul poluării industriale, consumul durabil.

Faptul că are sediul în Africa, la Nairobi, oferă organizației posibilitatea de a înțelege mai bine problemele de mediu cu care se confruntă țările cu economii în curs de dezvoltare.

UNEP are șapte divizii care promovează și facilitează un management al mediului riguros în vederea asigurării dezvoltării durabile:

- Avertizare preventivă și evaluare;
- Implementarea politicii de mediu;
- Tehnologie, industrie și economie;
- Cooperare regională;
- Legislație de mediu și convenții internaționale;
- Comunicare și informarea publicului;
- Fondul global pentru mediu.

Totodată, această organizație oferă acces la date și informații referitoare la mediu și sprijină guvernele în utilizarea acestora în vederea asigurării unei dezvoltări durabile.

Această organizație internațională sprijină dezvoltarea infrastructurii instituționale și legale în vederea protejării mediului la nivel global.

UNEP oferă sprijin statelor, în special celor cu economii în curs de dezvoltare, în vederea participării la negocierile internaționale, îndeplinirii obligațiilor asumate prin acordurile internaționale, dezvoltării de instituții și să formuleze și să adopte legi care să protejeze mediul.

UNEP dezvoltă ghiduri privind politicile de mediu și a inițiat un proces, la nivel ministerial și interguvernamental în vederea creșterii numărului de actori implicați în luarea deciziilor privind mediul și revigorării obligațiilor globale în vederea asigurării unei dezvoltări durabile.

În același timp, UNEP cooperează și cu societatea civilă și cu sectorul privat în vederea protejării resurselor naturale mondiale. UNEP promovează dialogul și cooperarea între toți factorii implicați, schimbul în ceea ce privește cele mai bune practici, transferul de cunoștințe și tehnologii și realizarea de demonstrații de proiecte, precum :

- Programul de Acțiune pentru protejarea stratului de ozon, care ajută la implementarea Protocolului de la Montreal;
- Programul Global de Acțiune pentru protecția mediului marin împotriva surselor de poluare de pe uscat prin promovarea managementului integrat al zonelor costiere;
- Rețeaua de acțiune internațională pentru recifurile de corali, care facilitează conservarea și managementul durabil al coralilor din întreaga lume.

UNEP are un program energetic puternic prin intermediul căruia poate să se adreseze direct consecințelor pe care le are producția și utilizarea de energie, incluzând aici schimbările climatice și poluarea locală a aerului. De asemenea, se preocupă de problemele referitoare la energia regenerabilă, eficiența energetică, transportul, finanțarea și politica energetică.

Programul se adresează consumului și producției durabile prin intermediul cooperării cu guvernele naționale și sectorul privat pentru:

- Integrarea aspectelor de mediu în politicile comerciale naționale și internaționale;
- Facilitarea schimbului de practici în domeniul consumului și producției energetice;
- Promovarea managementului chimicalelor;
- Încurajarea responsabilității de mediu prin intermediul schemelor voluntare, precum: Inițiativa Globală de Raportare, Inițiativa Financiară, Inițiativa e-Durabilă Globală.

Acest program coordonează implementarea mai multor convenții, cele mai importante fiind *Convenția Cadru a Națiunilor Unite pentru Schimbări Climatice*, *Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere a deșeurilor periculoase și a eliminării acestora*, *Convenția pentru Diversitatea Biologică și Convenția privind Comerțul Internațional cu Specii pe cale de Disparație (CITES)*.

În prezent se urmărește întărirea rolului UNEP și chiar transformarea acestuia din Program al Națiunilor Unite pentru Mediu în Organizație a Națiunilor Unite pentru Mediu.

Pentru mai multe informații referitoare la activitatea desfășurată în cadrul acestui Program al ONU puteți accesa pagina de internet: <http://www.unep.org/>

b) Comisia pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite (CSD)

Comisia pentru Dezvoltare Durabilă a fost creată în anul 1993 pentru a asigura continuarea procesului inițiat de Conferința Națiunilor Unite privind Mediul și Dezvoltarea, cunoscută și sub numele de Summit-ul Pământului de la Rio de Janeiro din 1992. CSD este formată din reprezentanți ai 53 de state, aleși odată la 3 ani. CSD are sesiuni anuale axate pe diverse aspecte ale dezvoltării durabile, pilonul cel mai important fiind protecția mediului.

Rolul CSD este de a:

- monitoriza la nivel internațional, național și regional implementarea recomandărilor și angajamentelor conținute în documentele adoptate la UNCED, în principal Agenda 21 și Declarația de la Rio asupra Mediului și Dezvoltării;
- elabora liniile politice directe ale implementării documentelor UNCED și Summit-ului Mondial pentru Dezvoltare Durabilă de la Johannesburg (WSSD) din 2002;
- promovarea dialogului și crearea parteneriatelor pentru dezvoltare durabilă între guverne, comunitatea internațională și grupurile majore identificate în Agenda 21 ca fiind factori cheie pentru realizarea dezvoltării durabile.

Alte informații referitoare la Comisia pentru Dezvoltare Durabilă se găsesc la adresa: <http://www.un.org/esa/sustdev/csd/review.htm>

c) Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare este o rețea de dezvoltare globală a ONU, care pledează pentru dezvoltare și conectează statele prin accesul la cunoștințe, experiențe și resurse, menite să ofere oamenilor o viață mai bună.

Liderii lumii s-au angajat să îndeplinească Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului până în 2015, inclusiv obiectivul fundamental de a reduce cu jumătate sărăcia extremă. Prin intermediul rețelei sale internaționale, PNUD coordonează eforturile globale și naționale pentru realizarea acestui scop.

Prin programele sale, PNUD permite interacțiunea reprezentanților diferitelor națiuni, creând astfel parteneriate și oferind căi de promovare a participării, evaluării și eficienței la toate nivelurile.

Prin intermediul unor programe, cum ar fi Inițiativa Ecuatorială și Fondul Global pentru Mediu (un parteneriat între Programul ONU pentru Mediu și Banca Mondială), PNUD ajută statele să își întărească capacitatea de a răspunde necesităților la nivel global, regional și național, cautând și oferind cele mai bune practici, oferind politici inovative de consultanță și facilitând relația dintre parteneri prin proiecte-pilot.

Informații suplimentare referitoare la acest program se află la următoarele adrese de internet: <http://www.undp.org/>, www.undp.ro.

d) Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa (UNECE)

Activitățile desfășurate de UNECE în domeniul mediului au ca obiectiv protecția acestuia și a sănătății umane și promovarea dezvoltării durabile în țările membre, conform principiilor Agendei 21. Scopul este acela de a reduce poluarea pentru a minimiza impactul negativ asupra mediului și pentru a evita astfel compromiterea stării factorilor de mediu pentru generațiile viitoare.

UNECE are un *Comitet pentru Politici de Mediu*, format din reprezentanți ai guvernelor, care se întrunește periodic pentru a formula politici de mediu și pentru a oferi asistență la implementarea acestora prin intermediul unor seminarii, workshop-uri, misiuni de asistență și oferind un forum pentru schimbul de experiență și bunele practici.

UNECE joacă un rol activ în procesul "*Mediu pentru Europa*" și cooperarea tripartită: mediu-transport-sănătate.

Prin *rapoartele performanțelor de mediu*, UNECE evaluează eforturile țărilor de a reduce nivelul poluării și de a proteja resursele naturale. În aceste rapoarte sunt prevăzute recomandări pentru îmbunătățirea performanțelor de mediu.

UNECE a negociat 6 *tratate de mediu*, toate aflate în vigoare în prezent: Convenția asupra poluării transfrontiere a aerului pe distanțe lungi, Convenția privind evaluarea impactului de mediu în context transfrontier (Convenția de la Espoo), Convenția asupra protecției și utilizării cursurilor de apă transfrontieră și a lacurilor internaționale, Convenția asupra efectelor transfrontiere ale accidentelor industriale, Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în problemele de mediu (Convenția de la Aarhus), Convenția cadru privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților (Convenția Carpatică).

Informații suplimentare privind activitatea acestei organizații se află pe pagina de internet: <http://www.unece.org/env/welcome.html>

Procesul "Mediu pentru Europa" este un parteneriat al statelor membre UNECE, organizațiilor sistemului Națiunilor Unite reprezentate în regiune, organizații interguvernamentale, centre regionale pentru protecția mediului, organizații neguvernamentale și alte grupuri majore.

Prima Conferință Ministerială "Mediu pentru Europa", Dobriș (Cehia), 21-23 iunie 1991

La această Conferință au fost prezenți miniștrii mediului din 34 de state europene, din Statele Unite, Brazilia, Japonia, organisme ale Uniunii Europene, instituții guvernamentale și organizații neguvernamentale. Comisarul pentru Mediu a fost prezent la Conferință.

În cadrul lucrărilor Conferinței s-au discutat căile de întărire a cooperării în vederea protecției și îmbunătățirii mediului, precum și o strategie pe termen lung pentru protecția mediului în Europa.

A fost elaborat un set de ghiduri pentru o strategie de cooperare Pan-Europeană. Acestea țin în special cont de: necesitatea intensificării cooperării, introducerea aspectelor ecologice în procesul de tranziție al economiilor din țările Europei Centrale și de Est, aspectele economice ale protecției mediului, asistență pentru îmbunătățirea mediului din perspectiva sănătății, responsabilitatea pe care trebuie să și-o asume fiecare țară pentru problemele globale de mediu.

Rezultatul l-a constituit un set de concluzii ale Conferinței în care miniștrii prezenți și Comisarul abordează o serie de aspecte extrem de importante pentru dezvoltarea viitoare a procesului Mediu pentru Europa. A rezultat, de asemenea, necesitatea elaborării de către Comisia Europeană, în cooperare cu Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa, a unui raport asupra stării mediului în Europa (numit ulterior "Mediul în Europa: Evaluarea de la Dobriș"- 1995). Necesitatea dezvoltării unui program de mediu pentru Europa în lumina celor prezentate în raport a fost încă o dată subliniată. Programul ar constitui un cadru pentru eforturile naționale și internaționale de îmbunătățire a mediului, axandu-se în special pe Europa Centrală și de Est.

A doua Conferință Ministerială “Mediu pentru Europa”, Lucerna, 28 – 30 Aprilie 1993

Cea de-a doua Conferință Mediu pentru Europa care s-a desfășurat la Lucerna în aprilie 1993. Au fost prezenți miniștrii mediului sau reprezentanții acestora din 45 de state europene și din Canada, Israel, Japonia și Statele Unite, Comisarul pentru mediu al UE și reprezentanți ai altor organizații internaționale.

Declarația adoptată de miniștri la data de 30 aprilie 1993 a subliniat dimensiune politică a Conferinței, care are următoarele obiective: armonizarea calității mediului și a politicilor de mediu pe continent, asigurarea stabilității și a dezvoltării durabile.

Conferința de la Lucerna a aprobat strategia prevăzută în Programul de Protecție a Mediului pentru țările din Europa Centrală și de Est și a stabilit un task force pentru implementarea Programului.

Programul de lucru al task force-ului conține 4 activități:

- sprijinirea tuturor țărilor central și est-europene să dezvolte planuri naționale de acțiune pentru protecția mediului;
- desfășurarea unui program de formare;
- implicarea sectorului privat;
- îmbunătățirea managementului ariilor protejate.

S-a stabilit de asemenea, în cadrul Conferinței, un comitet pentru pregătirea proiectelor care să se axeze pe investiții ca mecanism central la îmbunătățirea coordonării între instituțiile financiare internaționale și sponsorii care doresc să investească în protecția mediului din Europa Centrală și de Est.

Raportul UNECE, aprobat cu ocazia Conferinței, conține elemente pe termen lung pentru programul Mediu pentru Europa. Astfel, s-au identificat 7 elemente ce constituie instrumente pentru atingerea unor standarde înalte comune de protecție a mediului: cooperarea tehnologică, controlul și prevenirea integrată a poluării, instrumente economice, rapoarte naționale ale performanțelor de mediu, informații privind protecția mediului, participarea publică și instrumente legislative internaționale.

Un alt document aprobat în cadrul Conferinței a fost Raportul privind Instrumentele Legislative Internaționale din 2 aprilie 1993. Acest Raport sublinia nevoia unui monitoring eficient și a unei mai bune implementari și, prin urmare, conformări cu instrumentele legislative internaționale din domeniul mediului.

Conferința de la Lucerna a recunoscut importanța inițiativei Consiliului Europei de a declara anul 1995 Anul Conservării Naturii în Europa.

A treia Conferință Ministerială “Mediu pentru Europa”, Sofia, 23-25 octombrie 1995

Au participat miniștrii mediului din 49 de state din Europa, America de Nord și Asia Centrală (regiunea UNECE), Australia, Japonia și Mexic și reprezentanți ai Comunității Europene.

Agenda de lucru a Conferinței a inclus: un raport asupra implementării Programului de Acțiune pentru țările din Europa Centrală și de Est, viitoarea dezvoltare a programului Mediu pentru Europa, diverse subiecte legate de industrie și mediu, finanțe, stabilirea de noi priorități.

În Declarația Ministerială adoptată la 25 octombrie 1995, miniștrii au reiterat convingerea că în domeniul protecției mediului în Europa este foarte importantă cooperarea bazată pe principiile adoptate la Conferința de la Lucerna. Ei au subliniat nevoia urgentă pentru continuarea integrării considerentelor de mediu în celelalte politici, astfel încât creșterea economică să aibă loc în concordanță cu principiile dezvoltării durabile. Problemele cheie cuprinse în Declarație sunt după cum urmează:

- implementarea Programului de Acțiune pentru Mediu al Europei Centrale și de Est;
- finanțarea mediului în țările din Europa Centrală și de Est;
- afacerile, industria și mediul;
- diversitatea biologică și peisagistică;
- probleme nucleare și de mediu;
- Programul Mediu pentru Europa;
- participarea publică;
- Centre de Mediu Regionale;
- Convenții de mediu.

Ca o viitoare acțiune, miniștrii au stabilit că procesul Mediu pentru Europa rămâne un cadru politic esențial pentru cooperare în domeniul protecției mediului în Europa. Structura procesului trebuie să ofere fiecărei țări un rol egal și să țină cont de activitățile din domeniu, de la nivel paneuropean, în special cele legate de mediu și sănătate, mediu și transport, gestionarea sustenabilă a pădurilor pentru a crea sinergii și pentru a evita duplicarea eforturilor.

S-au recomandat următoarele acțiuni concrete:

- Comitetul ECE pentru Politici de Mediu să facă propuneri de acțiuni prioritare în cadrul Programului de Mediu pentru Europa
- să se negocieze, cu implicarea ONG-urilor, o convenție regională privind participarea publică
- continuarea activităților task force-ului EAP și a comitetului pentru consultarea publicului
- continuarea activităților legate de Strategia Paneuropeană pentru Diversitate Biologică și Peisaj
- continuarea eforturilor Agenției Europene de Mediu de a defini o evaluare a mediului, paneuropeană.

A patra Conferință Ministerială “Mediu pentru Europa”, Aarhus, 23-25 iunie 1998

La această Conferință au participat 52 de state europene. Miniștrii și șefii de delegație au adoptat o Declarație Ministerială.

“Mediul în Europa: cea de-a doua evaluare”, unde sunt identificate principalele realizări și probleme legate de starea mediului în Europa, a reprezentat cadrul discuțiilor la Conferință.

La Aarhus s-a adoptat Convenția asupra accesului la informație, participare publică la luarea deciziei și accesul în justiție în problemele de mediu. Această Convenție a fost semnată de reprezentanții a 35 de state și de Comunitatea Europeană. S-a mai aprobat, de asemenea, o Declarație Ministerială asupra poluării transfrontiere a aerului pe distanțe lungi, iar reprezentanții a 18 state și Comunitatea Europeană au semnat Declarația asupra poluanților organici persistenți.

Miniștrii participanți au mai adoptat:

- o strategie Paneuropeană pentru eliminarea plumbului din combustibil (separat, 32 de state au semnat o Declarație pentru eliminarea plumbului din combustibil);
- o rezoluție asupra diversității biologice și peisagistice și au fost de acord să se întărească procesul de integrare a obiectivelor de conservare a biodiversității și peisajelor în politicile sectoriale;
- o Declarație politică asupra eficienței energiei și un ghid de conservare a energiei în Europa.

La aceasta Conferință s-a desfășurat în paralel o sesiune a NGO-urilor cu tema “Întărirea democrației participative pentru dezvoltare durabilă”.

Cea de a cincea Conferință Ministerială “Mediu pentru Europa”, Kiev, Ucraina, 21-23 mai 2003

La cea de a 5-a Conferință s-a adoptat o Declarație Ministerială în care s-a subliniat importanța procesului Mediu pentru Europa, acesta fiind considerat un instrument pentru promovarea protecției mediului și dezvoltării durabile în regiune, contribuind totodată la asigurarea păcii și securității. Miniștrii mediului, șefii de delegații din 51 de state și reprezentanții Comisiei Europene au subliniat obiectivele comune în ceea ce privește mediul și au reiterat dorința lor de a coopera pentru atingerea unor înalte standarde de protecție a mediului.

Pe durata Conferinței, 3 Protocoale la Convențiile patronate de UNECE au fost adoptate și deschise spre semnare:

- 35 de state și Comunitatea Europeană au semnat Protocolul privind evaluarea strategică de mediu la Convenția UNECE privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontier (Convenția de la Espoo);

- 22 de țări au semnat Protocolul privind răspunderea civilă și compensarea pentru daunele cauzate de efectele transfrontiere ale accidentelor industriale la Convențiile UNECE privind efectele transfrontiere ale accidentelor industriale și protecției și utilizării cursurilor de apă transfrontieră și a lacurilor internaționale;
- 33 de state și Comunitatea Europeană au semnat Protocolul PRTR la Convenția asupra accesului la informație, participare publică la luarea deciziei și accesul în justiție în problemele de mediu (Convenția de la Aarhus);

Cu ocazia Celei de a 5-a Conferințe “Mediu pentru Europa” au fost stabilite elementele de bază ale Strategiei UNECE privind educația pentru dezvoltare durabilă, strategia în sine fiind definitivată ulterior de un grup de lucru și aprobată în cadrul “Întâlnirii la Nivel Înalt a Miniștrilor Mediului și ai Educației”, care a avut loc la Vilnius (Lituania), în perioada 17 – 18 martie 2005.

Cea de a șasea Conferință Ministerială “Mediu pentru Europa”, Belgrad, Serbia, 10 – 12 octombrie 2007

Cea de-a șasea Conferință ministerială a adus în discuție, în cadrul unor sesiuni diferite, Raportul privind starea mediului la nivelul UNECE, pregătit de Agenția Europeană pentru Mediu, implementarea acordurilor multilaterale de mediu și a rapoartelor privind performanțele de mediu, educația pentru dezvoltare durabilă, biodiversitatea, crearea capacităților instituționale în statele est europene, din Caucaz și din Asia Centrală și noile perspective sud-est europene, competitivitatea și finanțarea internațională în domeniul protecției mediului, parteneriatele pentru implementarea politicii de mediu, precum și viitorul procesului.

Secțiunile referitoare la biodiversitate și educație pentru dezvoltare durabilă s-au finalizat prin adoptarea de declarații specifice acestor domenii.

Ultimul punct de pe agenda acestei Conferințe ministeriale a fost reprezentat de adoptarea, de către miniștri și șefii de delegații participanți la acest eveniment, a Declarației ministeriale. Prin această Declarație, cele 56 de state membre ale Comisiei Economice pentru Europa a Națiunilor Unite își asumă angajamentul de a păstra și îmbunătăți cadrul de cooperare stabilit prin Conferința Mediu pentru Europa. Acest cadru va rămâne cel mai potrivit pentru susținerea eforturilor statelor membre UNECE în atingerea obiectivelor cheie, în ceea ce privește îmbunătățirea calității mediului și a vieții cetățenilor din această regiune.

Totodată, participanții au convenit asupra necesității elaborării unui plan concret de reformare a procesului, pe care Comitetul de Politici de Mediu al UNECE urmează să-l dezvolte împreună cu partenerii Procesului Mediu pentru Europa, până la următoarea sesiune UNECE din anul 2009. Domeniile cheie care vor fi supuse, printre altele, reformării sunt:

- Întărirea capacității instituționale;
- Continuarea procesului de monitorizare și evaluare a calității mediului în regiune și îmbunătățirea acestuia;
- Problemele de cooperare transfrontieră și sub-regională;
- Noi priorități cu relevanță pentru regiune, care nu sunt acoperite prin alte instrumente de cooperare între state.

Participanții la această Conferință au convenit că, deși acest cadru continuă să-și dovedească utilitatea, necesită îmbunătățiri pentru ca obiectivele majore ale acestuia să poată fi atinse într-un ritm mai accelerat.

În finalul reuniunii, țările participante au căzut de acord ca următoarea Conferință ministerială "Mediu pentru Europa" să se desfășoare în anul 2011, în Kazahstan.

Informații suplimentare referitoare la procesul Mediu pentru Europa pot fi găsite la adresa: <http://www.unece.org/env/efe/welcome.html>

În afară de organismele menționate anterior, din cadrul ONU, următoarele entități mai au atribuții în domeniul protecției mediului: Organizația pentru Agricultură și Alimentație (FAO), Organizația Internațională pentru Aviație Civilă (ICAO), Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO), Organizația Mondială pentru Comerț (WTO), Organizația Mondială pentru Sănătate (WHO), UNESCO, UNICEF, UNITAR.

2. Uniunea Europeană

Este rezultatul unui proces de cooperare și integrare care a început în anul 1951, între șase state europene (Belgia, Germania, Franța, Italia, Luxemburg și Olanda). După cinci valuri de aderare (1973: Danemarca, Irlanda și Regatul Unit; 1981: Grecia; 1986: Spania și Portugalia; 1995: Austria, Finlanda și Suedia; 2004: Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Cehia, Slovacia, Slovenia și Ungaria; 2007: România și Bulgaria), Uniunea Europeană are astăzi 27 state membre.

Turcia, Croația și Republica Macedonia sunt state candidate cu care negocierile de aderare au început.

Misiunea Uniunii Europene este de a asigura pacea, prosperitatea și libertatea celor 498 milioane de cetățeni – într-o lume mai echitabilă și mai sigură.

Principalele obiective ale UE sunt:

- promovarea progresului economic și social (piața unică a fost instituită în 1993, iar moneda unică a fost lansată în 1999);
- să consolideze rolul Uniunii Europene pe scena internațională (prin ajutor umanitar pentru țările terțe, o politică externă și de securitate comună, implicare în rezolvarea crizelor internaționale, poziții comune în cadrul organizațiilor internaționale);
- să instituie cetățenia europeană (care nu înlocuiește cetățenia națională dar o completează, conferind un număr de drepturi civile și politice cetățenilor europeni);
- să dezvolte o zonă de libertate, securitate și justiție (legată de funcționarea pieței interne și în particular de liberă circulație a persoanelor);
- să se consolideze în baza dreptului comunitar (corpul legislației adoptate de către instituțiile europene, împreună cu tratatele fondatoare).

Pentru a atinge aceste obiective, țările UE au stabilit instituții care să adopte legislația. Cele mai importante sunt:

- Parlamentul European (ales de către populația statelor membre);
- Consiliul (reprezentând guvernele statelor membre);
- Comisia Europeană (executivul și organismul cu drept de a iniția legislație);
- Curtea de Justiție (asigură compatibilitatea cu dreptul comunitar);
- Curtea de Conturi (responsabilă de controlul folosirii fondurilor comunitare);
- Comitetul Economic și Social (organism consultativ care este consultat la realizarea propunerilor vizând ocuparea forței de muncă, cheltuielile sociale, pregătirea vocațională, etc.);
- Comitetul Regiunilor (organism consultativ care este consultat la realizarea propunerilor cu impact direct la nivel local sau regional în domenii ca transportul, sănătatea, ocuparea forței de muncă, educația);

- Banca Centrală Europeană (răspunzătoare de politica monetară în zona euro);
- Banca Europeană de Investiții (împrumută bani pentru proiecte de interes european, în special pentru regiunile mai puțin dezvoltate).

a) Comisia Europeană

Această instituție îndeplinește patru *funcții* de bază:

1. să propună legislație („dreptul de inițiativă”). Comisia, este singură responsabilă cu înaintarea propunerilor pentru legislația nouă europeană, pe care le prezintă Parlamentului și Consiliului. Aceste propuneri au ca obiectiv apărarea intereselor Uniunii și a cetățenilor ei, nu pe cele ale țărilor sau industriilor în particular.
2. să gestioneze și să implementeze politicile UE și bugetul. Comisia supraveghează cheltuielile actuale și gestionează politicile adoptate de Parlament și Consiliu.
3. să vegheze la respectarea legislației UE. Ca „gardian al tratatelor”, Comisia împreună cu Curtea de Justiție, este responsabilă să se asigure că legislația UE este corect aplicată de către toate Statele Membre.
4. să reprezinte Uniunea Europeană pe scena internațională, de exemplu prin negocierea de acorduri între UE și alte țări. Permite statelor membre să vorbească cu o „singură voce” la forumurile internaționale cum ar fi Organizația Mondială a Comerțului.

- **Direcția Generală Mediu din cadrul Comisiei Europene** – este una dintre cele 40 de direcții generale și servicii specializate ale Comisiei Europene. Rolul său este de a iniția și defini noua legislație de mediu și de a asigura măsurile prin care statele membre pun în aplicare această legislație.

Misiunea DG Mediu este de a:

- menține și îmbunătățește calitatea vieții printr-un nivel înalt al protecției resurselor naturale, evaluarea și managementul riscului și implementarea la timp a legislației comunitare;
- să promoveze eficiența resurselor în producție, consum și pentru măsurile de eliminare a deșeurilor;
- integra protecția mediului în toate politicile UE;
- promova creșterea UE ținând seama de factorii economici, sociali și de mediu pentru generațiile prezente și cele viitoare;
- combate schimbările globale în special schimbările climatice și deprecierea diversității biologice;
- asigura toate politicile și măsurile pentru protecției mediului au o abordare multi-sectorială, implică toți actorii și sunt comunicate eficient.

DG-ul investighează plângerile făcute de cetățeni și organizații non-guvernamentale și poate acționa legal dacă consideră că legislația UE a fost încălcată. În anumite cazuri, DG Mediu reprezintă Uniunea Europeană în ceea ce privește mediul pe scena internațională cum ar fi: Convenția Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice, Protocolul Kyoto și Convenția Națiunilor Unite privind Biodiversitatea.

De asemenea, DG Mediu finanțează proiecte care contribuie la protecția mediului în UE.

DG Mediu gestionează și al 6-lea Program de Acțiune pentru Mediu, adoptat pe 22 iulie 2002, care stabilește cadrul pentru luarea deciziilor la nivelul UE pentru perioada 2002-2012 și indică acțiuni care trebuiesc să fie luate în acest sens.

Domeniile prioritare de acțiune ale Programului sunt:

- schimbările climatice;
- natura și biodiversitatea;
- mediul;
- sănătatea și calitatea mediului;
- resursele naturale și deșeurile.

Al 6-lea Program de Acțiune pentru Mediu promovează integrarea mediului în politicile Comunității și constituie baza pentru realizarea și implementarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a UE.

Mai multe informații privind activitatea acestei Direcții se pot găsi pe pagina de internet:

http://ec.europa.eu/dgs/environment/index_en.htm

b) Consiliul de Mediu al Uniunii Europene

Consiliului de Mediu este compus din miniștrii mediului din toate statele membre UE, care se reunesc de patru ori pe an. Procedura de luare a deciziilor în cadrul acestei instituții europene este de majoritate calificată în codecizie cu Parlamentul European.

Consiliul are sarcina de a dezvolta într-o manieră armonioasă, echilibrată și durabilă activitățile economice pentru a asigura un nivel ridicat al calității mediului atât la nivel european cât și internațional.

Pentru a realiza acest deziderat, țintește conservarea calității mediului, sănătatea umană, utilizarea prudentă și rațională a resurselor naturale, precum și promovarea de măsuri, la nivel internațional, care să facă față problemelor la nivel regional și mondial.

Având în vedere varietatea situațiilor din diferitele regiuni ale Comunității Europene, politica de mediu a Uniunii Europene se bazează pe principiul precauției și pe principille referitoare la realizarea de acțiuni preventive și la faptul că poluatorul plătește.

Informații suplimentare referitoare la activitatea desfășurată de această instituție europeană pot fi găsite la adresa:

http://www.consilium.europa.eu/cms3_fo/showPage.asp?id=415&lang=EN&mode=g

c) **Palamentul European**

Cererea ca preocupările cetățenilor privind protecția mediului să fie discutate la nivel european datează încă din anii 1967, când o scrisoare a unui membru a exercitat presiuni asupra Comisiei. Prima directivă, care făcea referire la emisiile vehiculelor cu motor datează din anul 1970, și a reprezentat o preocupare pentru Parlament atât înainte cât și după adoptare și modificările ulterioare. Legislația europeană privind protecția mediului datează din octombrie 1972, atunci când a avut loc o Conferință la nivel de șefi de Stat sau de Guvern.

În anul 1973, Parlamentul European a decis să creeze un Comitet pentru Mediu. Era cel de-al doisprezecelea comitet, adăugat la celelalte înființate încă de la prima întâlnire a Parlamentului în 1952. Creșterea componenței sale (de la 36 la 63 de membri) și a puterii s-a realizat prin extinderea responsabilităților în cadrul Uniunii în ceea ce privește problemele de mediu și datorită interesului public.

Actul Unic din 1987 a extins competențele Uniunii la o legislație de piață unică. Comitetul de Mediu a preluat responsabilitatea, în cadrul procedurii de cooperare, pentru anumite propuneri legislative privind protecția consumatorului și securitatea alimentară. Prin Tratatul de la Maastricht, semnat în 1993, unele din aceste responsabilități au intrat sub incidența procedurii de co-decizie. Această procedură a fost extinsă asupra următoarelor domenii: protecția mediului, securitate alimentară și sănătatea publicului, ca urmare a prevederilor Tratatului de la Amsterdam, semnat în anul 1999.

Pentru mai multe informații referitoare la activitatea Comitetului, puteți accesa pagina:

http://www.europarl.europa.eu/comparl/envi/default_en.htm

3. Agenția Europeană de

Mediu Misiune

Sarcina Agenției Europene pentru Mediu (EEA) este de a furniza informații actuale, relevante și corecte despre mediu. EEA îi sprijină pe cei care se ocupă de elaborarea și aplicarea strategiei de mediu la nivel european și national, precum și publicul general.

Angajamente

- să minimalizeze impactul de mediu al activității sale, ex. Prin folosirea hârticii reciclate și printarea pe ambele părți
- continuarea îmbunătățirii performanței de mediu, ex. prin atingerea țintelor de eficiență energetică din cadrul instituției
- să aplice legislația privind mediul în țara gazdă.

Clienți și grupuri țintă

Principalii clienți sunt Comisia Europeană, Parlamentul European, Consiliul – în special de-a lungul Presedințiilor schimbătoare – și țările membre.

Pe lângă acest grup central de actori politici europeni, EEA lucrează și cu alte instituții cum ar fi Comitetul Economic și Social, Comitetul Regiunilor și Banca Europeană de Investiții. În afara cadrului UE, comunitatea de afaceri, organizații neguvernamentale și alți reprezentanți ai societății civile reprezintă grupuri țintă pentru furnizarea de informații.

Informații de mediu

Informațiile furnizate de EEA provin din surse variate. Sursa majoră este rețeaua de instituții de mediu naționale, stabilită să asiste Agenția – informațiile europene de mediu și rețeaua de observare (Eionet). EEA este responsabilă de dezvoltarea rețelei și pentru coordonarea activităților sale. Pentru a realiza aceasta, EEA lucrează în strânsă legătură cu punctele naționale focale (NFPs), mai precis agențiile de mediu naționale sau miniștrii de mediu din țările membre. Aceștia sunt responsabili de coordonarea activităților Eionet care acoperă peste 300 de instituții din Europa.

Calitatea de membru

Calitatea de membru al Agenției Europene de Mediu poate fi obținută și de către țări care nu fac parte din UE, dar împărtășesc obiectivele Agenției. În prezent EEA numără 32 de membri: toate cele 27 de state membre UE, precum și Islanda, Liechtenstien, Norvegia, Elveția și Turcia.

Pentru informații suplimentare puteți accesa pagina de internet a acestei instituții: <http://www.eea.europa.eu/>

Urmare a multiplelor probleme mondiale de mediu, instituțiile internaționale de specialitate au semnat o serie de convenții referitoare la probleme precum: biodiversitate, schimbările climatice și gazele cu efect de seră, deșertificarea, protejarea râurilor majore, mărilor și pădurilor tropicale. În acest sens instituțiile internaționale și europene de protecția mediului sunt vitale pentru implementarea tuturor programelor și proiectelor, dar și a convențiilor

internaționale în acest domeniu. Sprijinul pe care îl acordă statelor în dezvoltarea unor politici naționale durabile și performante este foarte important. În același timp, aceste organizații pot întări cooperarea dintre statele participante și pot încuraja schimbul de experiență, în scopul dezvoltării de către state a unor politici naționale cât mai performante.

Lupta împotriva factorilor cu impact negativ asupra mediului este mai eficientă și mai bine organizată atâta timp cât este menținută la nivelul acestor organizații. Totodată, prin intermediul lor se pot desfășura acțiuni cu scopul de a informa și a conștientiza opinia publică despre provocările de mediu actuale, dar și asupra soluțiilor necesare a fi implementate pentru un mediu mai curat și mai sănătos, dezideratul întregii lumi.